

28 juni 2022

ACCOUNTANTSVERSLAG 2021

Gemeente Tynaarlo

BDO

Aanbiedingsbrief

Aan:

de raad van de gemeente Tynaarlo
T.a.v. de raadsgriffier
Postbus 5
9480 AA VRIES

Groningen, 28 juni 2022

Kenmerk: EJJ/EK/LD/AMT/1044604/026

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

INHOUDSOPGAVE

DASHBOARD

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2021 van de gemeente Tynaarlo (hierna te noemen ‘gemeente’) gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 10 september 2021, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2021. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke wethouder. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente Tynaarlo bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Met vriendelijke groet,

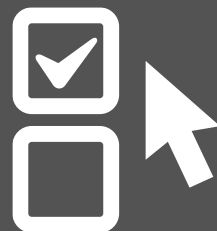
BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. E.J. Jongsma RA

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD

2. UITKOMSTEN JAARREKENINGCONTROLE

3. RESULTAAT & FINANCIËLE POSITIE

4. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

BIJLAGEN

1. Dashboard

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Wij verstrekken bij de jaarrekening een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en een verklaring met beperking voor rechtmatigheid als gevolg van de onrechtmatigheden die zijn geconstateerd in het inkoopproces, zie hiervoor bij 'belangrijkste bevindingen' hieronder. ▶ De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 860.000 respectievelijk € 2.580.000. ▶ Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële onjuistheden. ▶ De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd. ▶ De WNT is nageleefd. ▶ Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage.

AANDACHTSPUNTEN VOOR 2022
<p>Naar aanleiding van onze controle over het boekjaar 2021 noemen wij vanuit onze natuurlijke adviesfunctie de volgende aandachtspunten voor 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Uitwerken ambitie AO/IB en doorontwikkeling IT en VIC mede in het kader van invoering rechtmatigheidsverantwoording. ▶ Beheersen uitgavniveau en terugdringen onzekerheden prestatielevering Sociaal Domein. ▶ Beheersing inkoop en aanbesteding.

RESULTAAT 2021		
(x €1.000)	2021	Begroting (na wijziging)
Saldo van baten en lasten	3.199	-/- 3.098
Mutatie reserves	1.131	3.098
Resultaat	4.329	0

De afwijking van het resultaat 2021 ten opzichte van de gewijzigde begroting is in belangrijke mate het gevolg van de actualisatie van de grondexploitaties ultimo 2021 (€ 4,6 miljoen).

SOCIAAL DOMEIN
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Als aandachtspunt voor de accountantscontrole is de prestatielevering binnen het Sociaal Domein meegegeven. Door middel van productieverklaringen met controleverklaringen die worden verkregen van zorgaanbieders wordt voor een groot deel van de geleverde zorg de prestatielevering achteraf vastgesteld. In de eigen processen van de gemeente Tynaarlo is hier ook tussentijds aandacht voor, maar dit zou nog beter ingebed kunnen worden. Wij hebben hiertoe nadere adviezen opgenomen in hoofdstuk 2.7. ▶ De onzekerheden die over 2021 resteren ten aanzien van de prestatielevering bedragen voor PGB € 199.000, Wmo ZIN € 793.000 en Jeugdzorg ZIN € 1.064.000.

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Voor een bedrag van € 1.134.000 zijn de Europese Aanbestedingsregels niet nageleefd (2020: € 504.000). Dit leidt tot een verklaring met beperking voor de rechtmatigheid. ▶ De toename van het aantal onrechtmatige aanbestede contracten ziet voornamelijk toe op inhuur van derden. Wij adviseren om de bestaande onrechtmatige inkopen zo snel mogelijk op de juiste manier aan te besteden en verbeteringen in het proces aan te brengen waarmee toekomstige onrechtmatigheden worden voorkomen. ▶ De boekwaarde van de grondexploitaties is verder gedaald door de gerealiseerde verkopen. De winstneming over 2021 bedraagt € 3,0 miljoen. Gezien de huidige marktomstandigheden met stijgende inflatie en kosten kan de vraag worden gesteld worden of de berekende indexaties nog reëel zijn. Deze onzekerheid wordt toegelicht in de jaarstukken.

UW FINANCIËLE POSITIE VERGELEKEN								
<p style="text-align: center;">RATIO WEERSTANDSVERMOGEN</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>Periode</th> <th>Ratio</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>JR20</td> <td>2,21</td> </tr> <tr> <td>PB21</td> <td>1,92</td> </tr> <tr> <td>JR21</td> <td>1,96</td> </tr> </tbody> </table> <p>De beschikbare mogelijkheden om risico's af te dekken zijn groter dan de optelsom van de risico's die in kaart zijn gebracht door het college. Overigens zijn nog niet alle risico's gekwantificeerd.</p>	Periode	Ratio	JR20	2,21	PB21	1,92	JR21	1,96
Periode	Ratio							
JR20	2,21							
PB21	1,92							
JR21	1,96							

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

- 2.1 Jaarrekeningproces van de gemeente Tynaarlo
- 2.2 De jaarrekening is getrouw
- 2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening
- 2.4 Top 3-aandachtspunten voor 2022
- 2.5 Opvang vluchtelingen Oekraïne en de gevolgen van de oorlog
- 2.6 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole
- 2.7 Uw aandachtspunt: prestatielevering Sociaal Domein

Proces jaarrekeningcontrole 2021

In algemene zin merken wij op dat wij hebben ervaren dat het jaarrekeningproces stroever verliep dan eerdere jaren. Wij hebben daarbij de volgende observaties:

- De jaarrekening zelf en het overgrote deel van de benodigde specificaties waren tijdig gereed en op basis hiervan was het goed mogelijk om de accountantscontrole uit te voeren.
- Het doorloopp proces van de jaarrekeningcontrole was desalniettemin relatief lang. De gemeente had tijd nodig om onze vragen te beantwoorden en om het laatste deel van de aan te leveren stukken (met name ten aanzien van het Sociaal Domein) te completeren.
- Ondanks het vooraf ingeschatte ruime tijdspad, leverde dit richting de geplande besprekingen toch druk op om alles op tijd te controleren. Dit heeft er ook toe geleid dat nog niet alle inhoudelijke controles en reviews op dit moment al hebben plaatsgevonden.
- Voor de controle van de jaarrekening is veel informatie benodigd vanuit de primair verantwoordelijke afdelingen. Wij hebben significante bevindingen die ontstaan door onvoldoende informatie en control in de 1^e lijn. Voorbeelden zijn de EU-aanbestedingen en onzekerheden in Sociaal Domein. Dergelijke bevindingen vragen van beide partijen extra tijd en energie in het controletraject en hebben zelfs voor het eerst geleid tot een controleverklaring met beperking voor de gemeente Tynaarlo ten aanzien van rechtmatigheid.
- De kwaliteit van de aangeleverde stukken lag soms lager dan we in voorgaande jaren gewend waren. Met enige regelmaat hebben wij documentatie en vragen moeten terugleggen bij onze contactpersonen. Voorbeelden zijn de controle van personeelskosten, overlopende passiva/activa, voorzieningen en SiSa.
- De gemeente Tynaarlo heeft diverse gemeentelijke taken uitbesteed aan externe partijen of werkt op onderdelen samen met andere gemeenten. Het belastingenproces door de gemeente Aa en Hunze (BSDA) en de uitkeringenadministratie (inclusief SW en Tozo-regeling) wordt uitgevoerd door WPDA. Ook als accountant van de gemeente Tynaarlo zijn wij afhankelijk van deze informatie en het bijbehorende oordeel van de accountants. In 2021 zijn net zoals in 2020 niet alle door de gemeente Tynaarlo gestelde deadlines voor het afleggen van financiële verantwoordingen door desbetreffende diensten niet gehaald.

Ondanks dit hebben wij de persoonlijke samenwerking met de betrokken medewerkers als constructief en plezierig ervaren. Wij zien bij onze contactpersonen de ambitie om het jaarrekeningproces efficiënt te laten verlopen, maar de jaarrekening is een document van de gehele organisatie waardoor ook informatie vanuit de eerste lijn benodigd is en beschikbaar moet zijn. Graag evalueren we het traject van de jaarrekeningcontrole met u om er voor te zorgen dat het verantwoordingsproces soepeler en efficiënter verloopt.

Observaties:

- Bevindingen in de 1^e lijn
- Doorlooptijd was relatief lang
- Afhankelijkheid van derden

Samenwerking constructief en plezierig

2.2 De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening
2021 is getrouw

Wij hebben bij de jaarrekening 2021 van de gemeente Tynaarlo een goedkeurende controleverklaring af gegeven met betrekking tot de getrouwheid. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva per 31 december 2021 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).

Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd van beperkte omvang die door de gemeente zijn gecorrigeerd. Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle tevens resterende controleverschillen geconstateerd ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 75.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Getrouwheid			
Sociaal Domein - PGB prestatielevering niet aangetoond		199	§ 4.2
Sociaal Domein - Wmo ZIN prestatielevering niet aangetoond		794	§ 4.2
Sociaal Domein - Jeugdzorg ZIN prestatielevering niet aangetoond		1.064	§ 4.2
Totaal	0	2.057	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	860	2.580	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie		75	

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de getrouwheid.

2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening

Verklaring met beperking voor rechtmatigheid als gevolg van de aanbestedingsrechtmatigheid

Naast de gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect rechtmatigheid geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 75.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Rechtmatigheid			
Ongesaldeerde getrouwheidsfouten en/of onzekerheden		2.057	§
Aanbestedingsrechtmatigheid	1.134		§
Totaal	1.134	2.057	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	860	2.580	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie		75	

Wij concluderen dat het controleverschil inzake de aanbestedingsrechtmatigheid ter hoogte van € 1.134.000 uitkomt boven de materialiteit voor de jaarrekening. Deze bevinding is materieel voor de jaarrekening als geheel en daarmee komen we uit op een verklaring met beperking ten aanzien van de rechtmatigheid.

Inleiding

Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2021 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende top 3 van aandachtspunten voor het komende jaar benoemen.

- 1. Uitwerken ambitie AO/IB en doorontwikkeling IT en VIC mede in het kader van invoering rechtmatigheidsverantwoording**
In onze management letter hebben wij geadviseerd om uw ambities en mogelijkheden op het gebied van interne beheersing concreet uit te werken en hierbij de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording vanaf boekjaar 2022 bij te betrekken. Wij hebben geconstateerd dat de gemeente middelen heeft geïnvesteerd in de ontwikkeling van de IT-organisatie en daar zichtbare verbeteringen heeft gerealiseerd. De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft gevolgen voor de interne beheersing van de organisatie, de rol van de Verbijzonderde Interne Controle en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. In onze management letter 2021 hebben wij hier uitgebreid over gerapporteerd. Deze onderdelen zullen voor 2022 een belangrijk aandachtspunt blijven. Uiteraard zijn wij bereid met u het gesprek te voeren over een nadere uitwerking.
- 2. Beheersen uitgaven en terugdringen onzekerheden prestatielevering Sociaal Domein**
De gemeente Tynaarlo heeft de afgelopen jaren tijd en energie gestoken om de tekorten in het Sociaal Domein beheersbaar te houden. Het saldo van baten en lasten van het Sociaal Domein zijn in 2021 in lijn met de begroting na wijziging, waarbij wel sprake is van forse stijging van zowel de baten als de lasten in vergelijking met de initiële begroting. In 2023 en verder is nog een taakstelling van € 1,65 miljoen te realiseren. Derhalve vraagt dit onderwerp ook in 2022 nog steeds de aandacht. De onzekerheden als gevolg van de controle op prestatielevering zijn in 2021, met name voor de Jeugdhulp behoorlijk hoger dan voorgaand jaar en vragen dan ook extra aandacht in 2022.
- 3. Beheersing inkoop en aanbesteding**
Met betrekking tot boekjaar 2021 hebben wij in samenwerking met uw inkoopadviseur relatief veel onrechtmatigheden geconstateerd en gerapporteerd in het kader van de Europese wet- en regelgeving omtrent aanbesteden. Voor boekjaar 2021 leidt dit tot een oordeel met beperking inzake rechtmatigheid. De totale omvang van de onrechtmatigheden over 2021 is sterk toegenomen en ziet met name toe op de inhuur personeel die in 2021 de grensbedragen overschrijden. Derhalve is de beheersing van de inkoop en aanbesteding een aandachtspunt voor 2022. Zie voor een nadere uitwerking van de geconstateerde onrechtmatigheden ook paragraaf 4.1 in dit verslag.

Gemeenten hebben een essentiële rol in de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne

Vergoeding via SPUK

Voorschot van 50% verwachte opvangplekken in de gemeente

Correcte registratie van verstrekkingen en uitvoeringskosten is van belang

Onze visie op uw rol bij de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne

Het conflict in Oekraïne heeft ook gevolgen voor Nederlandse gemeenten. Dat kan gaan om opvang van vluchtelingen door gemeenten en particulieren, ondersteuning van Oekraïners en Russen die momenteel in Nederland verblijven, risico's voor digitale veiligheid en economische sancties voor Russische bedrijven. Wat wij bij gemeente Tynaarlo en veel andere gemeenten zien is dat de opvang van de vluchtelingen tijd en capaciteit vraagt van de ambtelijke organisatie. Capaciteit die door de krapte op de arbeidsmarkt, de ontwikkelingen rond corona en de toenemende taken van gemeente al onder druk stond. Net als bij veel andere gemeenten is en wordt actief gezocht naar opvangplekken. Deze beschikbare plekken, maar ook de bezetting van de plekken neemt nog dagelijks toe, het Ministerie van Justitie en Veiligheid publiceert over [deze ontwikkeling](#).

Naast het regelen van de opvangplekken is de gemeente Tynaarlo dagelijks bezig met het leefgeld en andere ondersteuning van de vluchtelingen. Uw gemeente zoekt nog naar een werkbare oplossing voor het leefgeld, omdat nog geen girale optie voor handen is.

Specifieke uitkering

Zoals het er nu naar uitziet zullen gemeenten gecompenseerd worden door middel van een specifieke uitkering (SPUK) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Deze SPUK is op dit moment in consultatie. De omvang van de uitkering lijkt als volgt te worden vormgegeven:

1. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van de kosten een normbedrag van € 100 per dag per gerealiseerde opvangplek.
2. Indien bovenstaand normbedrag niet toereikend is voor de kosten van de opvangvoorzieningen, dan kan de gemeente de werkelijke kosten ontvangen (incl. doorwerkende kosten die hoger zijn dan het normbedrag).
3. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van leefgeld van ontheemden bij particulieren een vergoeding van de werkelijke kosten per verstrekking als bedoeld in de Regeling opvang ontheemden Oekraïne.
4. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van de kosten voor verzekering van wettelijke aansprakelijkheid en buitengewone kosten zoals genoemd in de Regeling opvang ontheemden Oekraïne, een normbedrag voor de werkelijke kosten per verstrekking.
5. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van de kosten die gemeenten maken voor het geschikt maken of realiseren van gebouwen voor de opvang van ontheemden (transitiekosten) de werkelijke kosten.

Een voorschot van 50% van de naar verwachting te realiseren opvangplekken zal aan de gemeente worden uitgekeerd. Definitieve afrekening zal op basis van de verantwoording in de SiSa-bijlage plaatsvinden.

Processen, registraties en aanbestedingen

De specifieke regeling vraagt verantwoording door de gemeente. Omdat sprake is geweest van spoed vragen wij nadrukkelijk aandacht voor de kwaliteit van registraties en processen zodat uw gemeente straks zonder veel onzekerheden volledige vergoeding ontvangt voor haar inzet. Specifiek vragen we aandacht voor:

- ▶ Functiescheiding bij de registratie van en controle op het verstrekte leefgeld.
- ▶ Functiescheiding bij de registratie van bestede uren en de gehanteerde uurtarieven.
- ▶ Tussentijdse controle dat vergoedingen, waaronder het leefgeld, voor het juiste aantal dagen is verstrekt.
- ▶ Adequate registratie van de werkelijke (transitie)kosten zoals hierboven opgesomd onder de punten 2 t/m 5.

Uit gesprekken begrijpen wij dat uw gemeente nog bezig is om registraties en processen vorm te geven.

EU- aanbesteden en dwingende spoed

De toelichting gebeurtenissen na balansdatum is voldoende

Aanbestedingen

Vanuit de specifieke regeling wordt tevens ingegaan op de aanbestedingswetgeving. Er lijkt sprake van dwingende spoed bij veel aan de opvang gerelateerde inkopen. Echter is het essentieel om te monitoren en vast te leggen tot wanneer en voor welke inkopen deze dwingende spoed geldt. Wij denken graag mee over de documentatie rondom dwingende spoed.

Gebeurtenissen na balansdatum

Hoe ingrijpend de economische effecten van deze crisis zullen zijn, is op dit moment nog moeilijk te overzien. De impact op de bedrijfsvoering van de gemeente zal naar verwachting niet van aanzienlijke betekenis zijn. Rekening moet worden gehouden met (verder) stijgende prijzen, die zich kunnen vertalen in hogere inkoopkosten voor energie, hout, metaal en hulpstoffen. Het conflict heeft ook weerslag op de digitale veiligheid in Nederland. Momenteel lijkt het beeld stabiel maar het dreigingsbeeld kan abrupt veranderen. Verder is in dit verband van belang dat de gemeente geen directe zakelijke relaties onderhoudt met bedrijven in Oekraïne, Rusland en Wit-Rusland.

De gemeente Tynaarlo heeft in haar jaarverslag de impact van de oorlog in Oekraïne en de onzekerheid met betrekking tot de stijging van inkoopkosten afdoende toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

2.6 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole

COVID-19-impact op boekjaar 2021

Zie hiervoor onze management letter en de BADO-notitie

De gevolgen van COVID-19 zijn nader toegelicht in impactanalyse corona

Uitvoering van de Tozo-regeling vindt plaats door het WPDA

Inleiding: COVID-19 en de jaarrekening 2021

Tijdens de controle hebben wij aandacht besteed aan de impact van de coronapandemie op de gemeente Tynaarlo. De coronacrisis heeft beperkte gevolgen gehad voor de operationele activiteiten van de gemeente Tynaarlo. Daarbij zijn de financiële gevolgen van de crisis beperkt. In de jaarrekening en de tussentijdse rapportages is door de organisatie gerapporteerd over deze impact. Voor 2022 zal dit naar verwachting nog beperkt het geval zijn.

Eind februari 2021 is de BADO-notitie met betrekking tot de 'COVID-19-effecten en -risico's voor decentrale overheden' uitgekomen. In deze notitie is een groot aantal aandachtspunten beschreven voor het opstellen en controleren van de jaarrekening 2020. Deze notitie is ook van toepassing voor de jaarrekening 2021.

In deze paragraaf informeren wij u over het proces van onze controle in relatie tot COVID-19 en onze specifieke bevindingen die impact hebben op onze controle, de verslaggeving en/of onze controleverklaring. Voor een analyse van het resultaat verwijzen wij naar de jaarrekening en naar paragraaf 3.1 van dit verslag.

Impact op verslaggeving

Het BBV kent zoals bekend een aantal verplicht voorgeschreven paragrafen. Het staat de gemeente vrij om naast de verplichte paragrafen zelf paragrafen aan de begroting of jaarstukken toe te voegen. COVID-19 is een gebeurtenis die niet slechts aan één programma of taakveld is toe te rekenen. Het heeft betrekking op de gehele gemeente en heeft betrekking op veel programma's en taakvelden.

De gemeente heeft er daarom voor gekozen om in één overzichtelijke paragraaf toe te lichten welke gevolgen COVID-19 op de gemeente Tynaarlo heeft gehad en welke maatregelen, activiteiten en werkzaamheden de gemeente heeft genomen. Wij zijn van mening dat de gemeente Tynaarlo hier op een transparante manier invulling aan heeft gegeven. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij naar de paragraaf 'Impactanalyse corona'.

Tozo-regeling

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo) is één van de steunmaatregelen van het kabinet om zelfstandige ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis en voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen op te vangen. De regeling kent verschillende tranches met verschillende rechtmatigheidsvereisten. Via de SiSa-bijlage bij de jaarrekening legt u verantwoording af aan het Rijk. Omdat de Tozo-regeling bij de gemeente Tynaarlo via de gemeenschappelijke regeling verloopt, legt u verantwoording af over jaar T-1. De bestedingen in het kader van de Tozo-regeling over 2021 bedragen € 1,1 miljoen voor levensonderhoud en € 91.000 verstrekking in het kader van bedrijfskapitaal. Wij hebben voor de jaarrekening 2021 zelf geen werkzaamheden verricht in het kader van de Tozo-regeling, aangezien deze worden verricht door de accountant van WPDA.

Inleiding

Wij vinden het van groot belang onze controle af te stemmen op de specifieke situatie en ontwikkelingen van de gemeente Tynaarlo en de wensen van de raad als onze opdrachtgever. In overleg met de auditcommissie is daarom het volgende aandachtspunt geformuleerd voor de controle van 2021:

- ▶ De aandacht voor de prestatielevering binnen het Sociaal Domein en daar waar mogelijk de beschikbare informatie inzake data analyse daarbij invlechten.

Voor dit aandachtspunt hebben wij gedurende de controle 2021 diverse interviews gehouden, documentatie ontvangen en doorgenomen en hierover een beeld gevormd en gerapporteerd. Dit heeft ten doel vanuit onze natuurlijke adviesfunctie de controlerende rol van de auditcommissie te versterken. Indien u, op basis van onze bevindingen, daar aanleiding toe ziet kunt u als auditcommissie aanvullende controle-instrumenten inzetten, te beginnen met het college om een andere toelichting te vragen, aanvullend onderzoek doen of dit aspect meegeven als aandachtspunt aan de rekenkamer. Wij zullen dit aandachtspunt hieronder uitwerken.

Controle achteraf

Momenteel wordt de meeste zekerheid inzake prestatielevering binnen het Sociaal Domein gehaald uit de productieverantwoordingen die achteraf van de zorgaanbieders worden ontvangen. In de inkoopcontracten tussen gemeente Tynaarlo en haar zorgaanbieders, afgesloten in NMD verband, is bepaald dat elke aanbieder die per gemeente en per Wet een jaaromzet genereert van € 100.000 of meer, verplicht is om een productieverantwoording aan te leveren die voorzien is van een accountantsverklaring en voor de verantwoording gebruik dient te maken van het laatst geldende landelijke IZA-accountantsprotocol. Het nadeel hiervan is dat deze informatie pas achteraf beschikbaar is, de gemeente afhankelijk is van de zorgaanbieders en voor de kleinere zorgaanbieders hieruit geen zekerheid ontleend kan worden. Het is daarom aan te raden dat de controle van prestatielevering meer tussentijds plaatsvindt en dat dit ook tussentijds inzichtelijk is voor de gemeente Tynaarlo en dat het niet alleen op een gedeelte van de zorgaanbieders plaatsvindt.

Reeds ingericht in de processen

Hiertoe heeft de gemeente Tynaarlo reeds één en ander ingericht in haar primaire processen. Zo hebben wij vastgesteld dat bij heraanvragen met betrekking tot zorg in natura een zichtbare controle plaatsvindt op de prestatielevering. Echter vindt deze controle niet plaats na nieuwe aanvragen en ook niet voor PGB-verstrekingen.

Daarnaast is indirecte controle-informatie beschikbaar ten aanzien van de prestatielevering/kwaliteit van de geleverde zorg in de vorm van:

- Klachten (of juist het ontbreken hiervan), echter deze registratie is bij de gemeente Tynaarlo beperkt zichtbaar.
- Betaling van een eigen bijdrage, hier is overigens geen sprake van bij jeugdzorg.
- Uitkomsten / indicaties uit keukentafel gesprekken.

De combinatie van de 'controle achteraf' zoals hierboven beschreven en bovengenoemde zaken die reeds ingericht zijn, leidt tot een resterende onzekerheid zoals gekwantificeerd in paragraaf 4.2. Zoals ook uit deze paragraaf blijkt, nemen de lasten met betrekking tot Sociaal Domein steeds verder toe en maken relatief gezien een steeds groter deel uit van de begroting. Meer (tussentijds) grip hierop is daarom gewenst.

Mogelijke verbeteracties

Onderdeel van het Maatregelenpakket Sociaal Domein was om het primaire proces te wijzigen en hierin meer aandacht te hebben voor het tussentijds vaststellen van de kwaliteit van de zorg en daarmee ook de prestatielevering. De gemeente Tynaarlo geeft nu zelf aan dat door omstandigheden een deel van het maatregelenpakket nog niet ten uitvoer is gebracht, maar dat inmiddels een nieuw project is gestart dat in 2022 verder vorm krijgt. Wij raden aan om in dat project wederom aandacht te hebben voor het primaire proces en stellen in dat kader voor de volgende opties mee te nemen:

- ▶ Als gemeente zelf actiever bij cliënten nagaan hoe de zorglevering plaatsvindt, door middel van cliënt ervaringsonderzoeken. Dit kan schriftelijk of telefonisch, bijvoorbeeld door een onderzoek te doen naar de tevredenheid van cliënten drie maanden na start van de indicatie. Naar aanleiding hiervan is het van belang een zichtbare analyse uitvoeren op de uitkomsten van het onderzoek op aanbiedersniveau en bevindingen, signalen, conclusies vast te leggen en op te volgen.
- ▶ Gedurende het jaar meer sturingsinformatie en verantwoordingsinformatie van zorginstellingen verkrijgen en signalen uit accountgesprekken met aanbieders vastleggen en opvolgen, in deze gesprekken altijd het onderwerp klachten bespreken vanuit een goede klachtenregistratie van de gemeente. Dit zou heel goed vanuit de samenwerking in NMD-verband verder uitgewerkt kunnen worden.
- ▶ Meer datagedreven werken, zie hiervoor de volgende alinea.

Data analyse in het Sociaal Domein

Door data analyse toe te passen kan de gemeente diverse inzichten verkrijgen ten aanzien van de lasten in het Sociaal Domein. Hierbij kan worden gedacht aan het volgende:

- ▶ Analyse op de resultaten van zorgaanbieders. Op basis van de jaarrekeningen van de zorgaanbieders kan een vergelijking worden gemaakt tussen de behaalde resultaten van zorgaanbieders. Deze resultaten kan de gemeente afzetten tegen de zorglasten die de gemeente per zorgaanbieder heeft en deze informatie gebruiken om te sturen.
- ▶ Analyse op samenkomst van zorg. Door middel van analyse van data kan de gemeente inzicht verkrijgen naar welke gezinnen binnen de gemeente de meeste zorglasten gaan en de informatie gebruiken om hier op te acteren.
- ▶ Analyse op nieuwe aanvragen. Bijvoorbeeld: is er ineens een toename van het volume van een bepaalde indicatie of van (een bepaalde indicatie bij) een bepaalde zorgleverancier.

Wij hebben deze mogelijkheden besproken binnen de gemeente Tynaarlo en daarbij is gebleken dat de gemeente graag nader onderzoek doet naar de mogelijkheden/toepassing hiervan. Als gevolg hiervan heeft BDO in samenwerking met de gemeente Tynaarlo een vacature uitgezet voor een afstudeeronderzoek naar de mogelijkheden hiervan bij de gemeente Tynaarlo (in hoeverre is de data reeds aanwezig, welke aanpassingen in processen zijn nodig zodat de data wel aanwezig is, hoe kan het meer datagedreven werken in de reguliere procedures worden geïntegreerd, etc).

Conclusie

Op dit moment is achteraf voldoende zekerheid bij de prestatielevering van de zorg om een goedkeurende controleverklaring te krijgen. Echter is de gemeente Tynaarlo gezien de omvang/toename van de lasten, gebaat bij meer grip hierop door meer tussentijdse zekerheid te verkrijgen over de prestatielevering. Hiertoe raden wij bovengenoemde verbetermogelijkheden aan, waarvoor de gemeente Tynaarlo reeds één en ander in gang heeft gezet.

3. Resultaat & financiële positie

- 3.1 Resultaat 2021
- 3.2 Dashboard financiële positie
- 3.3 Ons beeld van uw financiële positie

3.1 Resultaat 2021

Resultaat 2021 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 4,3 miljoen

Belangrijkste afwijkingen in het resultaat 2021 op programma Volkshuisvesting, ruimtelijk ordening en stedelijke vernieuwing

Het resultaat van gemeente Tynaarlo over het jaar 2021 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 4,3 miljoen voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN (x 1.000)	2021	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL
Saldo van baten en lasten	3.199	-/- 3.098	6.297
Onttrekkingen reserves	5.798	7.740	-/- 1.942
Dotatie aan reserves	-/- 4.667	-/- 4.642	25
Resultaat	4.329	0	4.329

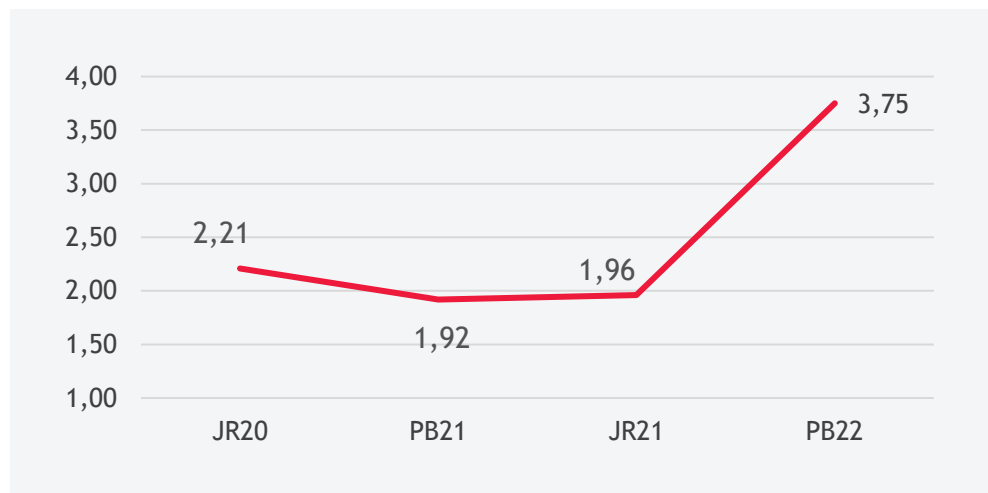
De jaarrekening 2021 van de gemeente Tynaarlo sluit met een resultaat van € 4,3 miljoen voordelig. Onderstaande afwijking betreft de belangrijkste verklaring voor de mutatie ten opzichte van de gewijzigde begroting:

- ▶ Binnen programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing is sprake van een afwijking ten opzichte van de gewijzigde begroting van circa € 5,0 miljoen positief. Hiervan is € 4,6 miljoen het gevolg van de actualisatie van de grondexploitaties ultimo 2021, waarbij het voordeel wordt gerealiseerd door de winstneming die over de grondexploitaties is verwerkt en door de afname van de projectspecifieke risico's.

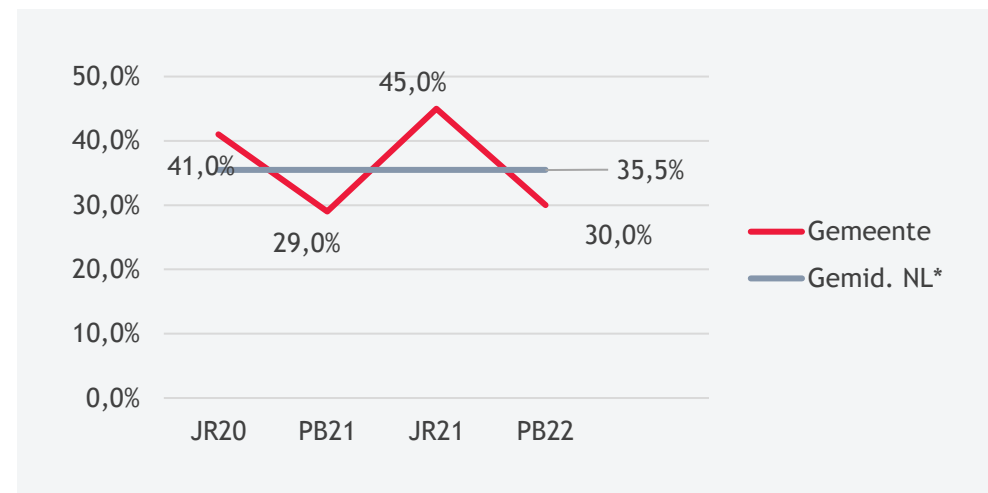
Het resultaat 2021 wijkt ongeveer 4,8% af van de totale begrote lasten (na wijziging). Op basis van onze ervaringsnorm bij decentrale overheden is een afwijking van 2-3% inherent aan een complex begrotingsproces. Dat was echter onder normale omstandigheden. Met alle onzekerheden rondom corona en de wereldeconomie is ons beeld dat die afwijkingen de afgelopen 2 jaren voor overheidsorganisaties nog wat hoger zijn.

3.2 Uw financiële positie vergeleken

RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

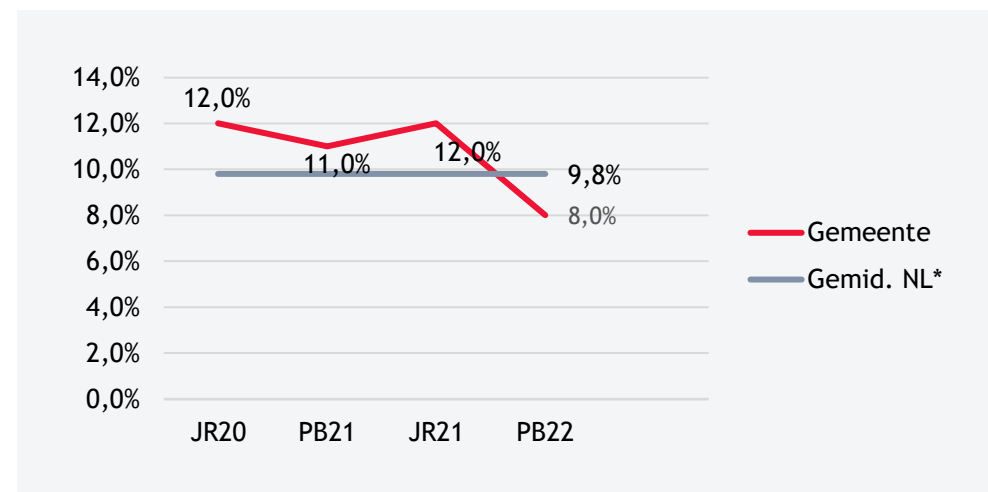
SOLVABILITEITSRATIO

NETTO SCHULDQUOTE

RATIO GRONDEXPLOITATIE

* De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde over 2020 voor gemeenten in de categorie 20.000 tot 50.000 inwoners. Data gebaseerd op BDO Benchmark

3.3 Ons beeld van uw financiële positie

Kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden gezien

Uw weerstandsvermogen is ruim voldoende

Solvabiliteit ruim boven het landelijk gemiddelde

De gemeente kan aan haar langetermijnverplichtingen voldoen

Financieel risico als gevolg van de grondexploitatie is laag

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Weerstandsvermogen gemeente Tynaarlo is ruim voldoende

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 19,2 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. De gemeente heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 9,8 miljoen. In de begroting 2022 werd nog gerekend met een totaalbedrag aan risico's van € 6,2 miljoen waardoor de weerstandsratio in de begroting 2022 hoger ligt. Het verschil hiertussen komt met name door een toename van de macro-economische risico's in de grondexploitaties. Deze risico's worden bepaald met behulp van de Monte-Carlosimulatie. Voorheen werd van het totaalbedrag aan risico's 50% afgedekt binnen het weerstandsvermogen, maar voortschrijdend inzicht leidt er toe dat dit nu voor 100% wordt afgedekt, omdat in de Monte-Carlosimulatie reeds een kans factor is verwerkt. In de jaarrekening is deze wijziging toegelicht. Totaal bedraagt het risico grondexploitaties € 5,2 miljoen, dit was € 2,65 miljoen geweest op basis van de oude systematiek. Het weerstandsvermogen van de gemeente Tynaarlo is ook met een ratio van 196% nog ruim voldoende.

Solvabiliteit neemt toe en de netto schuldquote stijgt

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2021 45% (2020: 41%). Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente Tynaarlo in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen. De solvabiliteit neemt toe en ligt ruim boven het landelijk gemiddelde. De netto schuldquote bedraagt 59% (2020: 48%). De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden. Vanuit provinciaal toezicht gezien is sprake van een meer risicovolle situatie als de schuldquote boven de 130% uitkomt.

Wat opvalt in de grafiek is het verschil van de ratio's tussen de begroting en realisatie. In de management letter 2021 hebben wij gerapporteerd dat balansposities in de jaarrekening sterk afwijken van de begroting en dat het risico hiervan is dat geen goed inzicht is in onder meer de financieringsbehoefte en de financiële ratio's. Wij hebben geadviseerd om investeringsplannen versus realisatie beter te monitoren en de uitkomsten hiervan te verwerken in de (balansposten zoals opgenomen in de) begroting. Wij hebben begrepen dat de gemeente Tynaarlo inmiddels een actie heeft ingezet om dit proces te verbeteren. Dit verklaart nu nog de afwijkingen tussen de ratio's in begroting en realisatie.

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie (waarde van de gronden ten opzichte van de baten) geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De boekwaarde van de voorraad grond is van belang, aangezien deze moet worden terugverdiend bij de verkoop. De ratio grondexploitatie van de gemeente Tynaarlo is met 12% (2020: 12%) iets hoger dan het landelijk gemiddelde van 9,8% als gevolg van de waarde van de gronden ten opzichte van de totale baten. De ratio grondexploitatie <20% is het minst risicovol. De gemeente Tynaarlo blijft hier ruim onder.

4. Belangrijkste bevindingen

- 4.1 Aanbestedingsrechtmatigheid
- 4.2 Sociaal Domein uitgelicht
- 4.3 Ontwikkeling grondexploitaties
- 4.4 Overige bevindingen
- 4.5 BBV, WNT en SiSa
- 4.6 Begrotingsrechtmatigheid

4.1 Aanbestedingsrechtmatigheid

Financiële
onrechtmatigheid
bedraagt € 1.134.000

Inleiding

In het kader van de rechtmatigheidscontrole hebben wij de juiste toepassing de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd aan de hand van een zogenaamde spendanalyse. Uit deze controle, op basis van de geldende normen, zijn meerdere onrechtmatige inkoop / contracten geconstateerd.

Bevindingen

De gemeente Tynaarlo heeft een grondige en overzichtelijke spendanalyse uitgevoerd over boekjaar 2020. Hieruit blijkt een totaalbedrag aan financiële onrechtmatigheden van € 1.134.000 (2020: € 504.000). De geconstateerde onrechtmatigheden in 2021 zijn aanzienlijk gestegen ten opzichte van voorgaand jaar en zien volledig toe op de inkoop van IT-diensten/applicaties en de inhuur van derden.

Jaar	Onrechtmatigheid	Aantal contracten	Waarvan reeds voorgaand jaar onrechtmatig
2020	€ 504.000	4	4
2021	€ 1.134.000	7	3

Achtergrond

Het proces met betrekking tot aanbestedingen is in opzet toereikend. Voor iedere inkoop groter dan € 10.000 dient een inkoopmedewerker te worden betrokken om een advies te geven over het inkoopproces. In 2021 zijn meer externe mensen ingehuurd en dit heeft in een aantal gevallen plaatsgevonden zonder dat de afdeling inkoop daarbij betrokken is, terwijl dit op basis van de eigen procedures wel zou moeten. In de procesgang wordt dit niet afgedwongen. Dit is één van de oorzaken van de toename van onrechtmatigheden.

Een andere oorzaak is een contract waarbij sprake is van een zogenaamde 'wezenlijke wijziging'. Gedurende de looptijd van een overeenkomst - dus na gunning - kan de inhoud van een opdracht wijzigen. Aanbestedingsrechtelijk geldt het uitgangspunt dat wijzigingen in zeer beperkte mate toelaatbaar zijn. Het risico kan niet worden uitgesloten dat andere inschrijvers geïnteresseerd waren geweest in de uitvoering van de gewijzigde opdracht en een andere inschrijving hadden ingediend. Het uitgangspunt is dat in geval van een wijziging de opdracht opnieuw aanbesteed moet worden. De werkelijke lasten die nu gemaakt worden uit hoofde van het betreffende (IT) contract zijn veel hoger dan wat initieel overeengekomen was. Daarom is dit ook aangemerkt als onrechtmatigheid. Wij adviseren in het inkoopproces (bijvoorbeeld bij de uitvoering van periodieke spendanalyses) specifiek aandacht te hebben voor potentiële wezenlijke wijzigingen, waardoor deze eerder opgemerkt worden en hier tijdig actie op ondernomen kan worden.

Conclusie

Gezien het totaal bedrag aan onrechtmatigheden als gevolg van het niet naleven van de EU-aanbestedingsregels van € 1.134.000, geven wij een controleverklaring met beperking af.

4.2 Sociaal Domein uitgelicht

Sociaal Domein 2021
bedragen circa
€ 16,6 miljoen

Sociaal Domein in de jaarrekening

De lasten van de gemeente Tynaarlo met betrekking tot het Sociaal Domein bedragen over 2021 circa € 16,6 miljoen. In hoofdlijnen zijn deze lasten als volgt opgebouwd:

ONDERDEEL	2021 (x 1.000)	2020 (x 1.000)
Jeugdzorg ZIN	€ 9.551	€ 8.223
Wmo ZIN	€ 6.608	€ 6.463
Pgb	€ 487	€ 546
Totaal	€ 16.646	€ 15.232

Daarbij valt op dat sprake is van een toename van de kosten, met name van jeugdzorg. Dit blijkt ook uit hoofdstuk 6 'Sociaal Domein' in de jaarrekening. De primitieve begroting ging uit van een negatief saldo van € 20,8 miljoen. Dit is bijgesteld tot € 24,4 miljoen negatief en uiteindelijk is een saldo van € 24,2 miljoen gerealiseerd (2020: € 23,1 miljoen negatief). Dit is een zorgelijke ontwikkeling. In 2021 stonden hier deels extra middelen tegenover, echter dit zijn vooralsnog incidentele baten vanuit het Rijk geweest waarmee een eventuele structurele stijging van de lasten niet wordt gecompenseerd in de toekomst.

Wmo ZIN

De productieomvang van Wmo ZIN bij zorginstellingen bedraagt in 2021 circa € 5,1 miljoen. De toekenning van voorzieningen in het kader van Wmo ZIN vindt plaats vanuit de gemeente Tynaarlo. De gemeente heeft derhalve zelf inzicht in de cliënten en de gemaakte afspraken. Met betrekking tot de lasten Wmo ZIN vraagt de gemeente Tynaarlo per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol.

Tevens is van een aantal zorginstellingen geen controleverklaring ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Hierdoor is sprake van een onzekerheid ten aanzien van prestatielevering, zowel omtrent de getrouwheid als rechtmatigheid van deze lasten. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2021 ontvangen controleverklaringen ramen wij het bedrag van deze resterende onzekerheid in totaliteit op € 794.000 (2020: € 802.000)

Resterende onzeker-
heid Wmo ZIN circa
€ 794.000

Resterende onzekerheid Jeugdzorg circa € 1,1 miljoen

Onzekerheden pgb geraamd op € 199.000

Jeugdzorg ZIN

Ten aanzien van de jeugdhulp heeft de gemeente Tynaarlo de zorg zelf ingekocht en instellingen gecontracteerd. Met betrekking tot de lasten inzake jeugdhulp vraagt de gemeente Tynaarlo per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol.

Uit de ontvangen verantwoordingen van zorginstellingen blijkt dat van een aantal zorginstellingen nog onvoldoende controle-informatie is ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2021 ontvangen controleverklaringen, ramen wij het bedrag van de resterende onzekerheid in totaliteit op circa € 1,1 miljoen (2020: € 908.000).

PGB

De SVB controleert zorgovereenkomsten, toetst facturen en declaraties en betaalt uit aan zorgverleners of andere instellingen. Uw gemeente verstrekt de beschikkingen pgb en is verantwoordelijk voor een adequate cliëntregistratie en het vaststellen van de prestatielevering. Uit de accountantscontrole 2021 bij de SVB blijkt dat landelijk sprake is van een goedkeurend oordeel. Ten aanzien van de rechtmatigheidsfouten zijn de foutpercentages opgenomen in de gemeente specifieke projectiebrieven. Voor gemeente Tynaarlo zijn de percentages voor rechtmatigheidsfouten en voor getrouwheidsfouten voor zowel de Wmo als Jeugdzorg opgenomen in onderstaande tabel:

PGB PER CATEGORIE	FINANCIËLE RECHTMATIGHEIDSFOUT	FINANCIËLE GETROUWHEIDSFOUT
Jeugdzorg	2,33%	1,58%
Wmo	1,51%	1,81%

De financiële rechtmatigheidsfout en getrouwheidsfout voor pgb leiden voor de gemeente Tynaarlo niet tot een controleverschil hoger dan de rapporteringstolerantie. De SVB toetst niet op levering van de zorg. Hierdoor is er sprake van een onzekerheid. De gemeente verkrijgt echter zekerheid door intern ingerichte processen, zoals het toekenningsproces, de controles op betalingen en de controleverklaring van zorgaanbieders, waardoor deze onzekerheid deels teniet wordt gedaan. De onzekerheden voor pgb ramen wij op € 199.000.

Actualisatie en bijstelling grondexploitaties

De veruit grootste balanspost met betrekking tot onderhanden projecten betreft de voorraden (grondexploitaties). Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, druk op verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd.

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot drie P's:

- ▶ **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- ▶ **Programmering:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- ▶ **Prijs:** inherent gevolg van de economische crisis is dat de verkoopprijzen van woningen en dus van grond onder druk staan. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd, rekening houdend met het risico dat gronden later of in het geheel niet worden afgenomen?

Deze drie P's zijn tijdens de jaarrekeningcontrole besproken met uw medewerkers. Tijdens deze gesprekken zijn de uitgangspunten gechallenged. De grondexploitaties zijn met deze uitgangspunten per 31 december 2021 geactualiseerd. Tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen.

De bouwgronden in exploitatie zijn met een netto boekwaarde van € 10,6 miljoen de enige post onder de voorraden (2020: € 11,6 miljoen). Het grootste deel van de boekwaarde bestaat uit bouwgrondexploitatie Ter Borch van circa € 5,1 miljoen. In onderstaande tabel is een uitsplitsing gegeven per project:

Project	* €1.000	Boekwaarde 1-1-2021	Uitgaven	Ontvangsten	Winstneming 2021	Verlies- voorziening	Boekwaarde 31-12-2021
Donderen		-19	13	0	6	0	0
Ter Borch		6.622	999	5.460	2.930	0	5.092
Zuidoevers Zuidlaardermeer		-345	160	0	-16	0	-202
Vriezerbrug bedrijventerrein		892	19	0	-25	0	886
Business Park Ter Borch		3.585	443	48	0	0	3.980
Groote Veen		-364	300	630	174	0	-521
Vries Zuid		1.248	196	0	-38	-240	1.405
Totaal		11.618	2.129	6.139	3.030	-240	10.640

Redelijkheid
belangrijkste
schattingselementen
vastgesteld

Ontwikkelingen en bevindingen

De volgende ontwikkelingen in de grondexploitaties van de gemeente Tynaarlo zijn zichtbaar:

- ▶ De totale boekwaarde neemt af van € 11,6 miljoen naar € 10,6 miljoen als gevolg van de verkopen.
- ▶ Het aantal begrote te verkopen kavels voor 2021 was 30 (exclusief bedrijventerreinen) en 33 is gerealiseerd.
- ▶ De prognose van de te verkopen vierkante meters op bedrijventerreinen voor 2019 was 4.312, waarvan 3.558 één (laatste) kavel op bedrijventerrein Vriezerbrug betreft. Gemeente Tynaarlo houdt er voorzichtigheidshalve rekening mee dat de verkoop tot aan 2024 kan duren, omdat ondernemers nog terughoudend zijn met het doen van investeringen. De resterende vierkante meters waren geraamd voor Businesspark Ter Borch. Hiervan is niets gepasseerd, maar is wel een contract afgesloten met een projectontwikkelaar voor een verkoop van 21.500 vierkante meter. De verwachting is dat dit in 2022 gepasseerd wordt.
- ▶ De totale inschatting van projectgebonden risico's per 31 december 2021 bedraagt € 4,2 miljoen (2020: € 5,5 miljoen). Hiervan is € 2,1 miljoen voor Business Park Ter Borch en € 1,3 miljoen voor Ter Borch.
- ▶ Voor toekomstige kostenstijgingen gaat de gemeente uit van 2,5%. Gezien de huidige marktomstandigheden, is onzeker of dit reëel is. Deze onzekerheid is naar onze mening voldoende toegelicht in de jaarrekening onder de gebeurtenissen na balansdatum.
- ▶ Voor de winstnemingen in 2019 verwijzen wij naar de volgende alinea.

Winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. In de notitie Grondexploitatie is opgenomen dat voor winstneming de Percentage of Completion (POC) methode geldt: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd dient tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitaties winst te worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Voor de grondexploitaties van de gemeente Tynaarlo heeft deze nieuwe methode geresulteerd in een winstneming van totaal € 3,0 miljoen. Deze winstneming is voornamelijk te danken aan grondexploitatie Ter Borch, waarvoor een winstneming is gerealiseerd van € 2,9 miljoen. Als gevolg van de winsten op de grondexploitaties is de gemeente Tynaarlo vennootschapsbelasting verschuldigd. Over 2021 is het te betalen bedrag € 1,0 miljoen hoger dan begroot, dit komt voornamelijk doordat de gerealiseerde winsten ook hoger zijn dan begroot.

Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Tynaarlo een zorgvuldig proces heeft ingericht voor het bepalen van de omvang van de projectgebonden specifieke risico's en dat de winstneming juist wordt berekend.

Ultimo 2021 is sprake van één exploitatie waar een verliesvoorziening is gevormd van € 240.000. Dit betreft de exploitatie Vries Zuid, welke in 2020 nieuw in exploitatie is genomen. Wij kunnen ons vinden in de vorming van deze verliesvoorziening. Op grond van de berekening van de eindwaarden is voor de overige exploitaties geen voorziening benodigd.

Onzekerheid met
betrekking tot
indexaties

Voorziening gebouwenonderhoud

De voorziening gebouwenonderhoud is gevormd om fluctuaties in het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen over meerdere jaren te kunnen opvangen en te egaliseren. Na een correctie in 2020 bedroeg de voorziening per 31 december 2020 circa € 199.000. Voor de bepaling van de hoogte van de voorziening en het jaarlijks geraamde onderhoud maakt de gemeente Tynaarlo gebruik van een meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Op basis hiervan wordt de hoogte van de voorziening bepaald en heeft in 2021 een dotatie plaatsgevonden van € 735.000. Gezien de huidige marktomstandigheden, kan de vraag worden gesteld of de verwachte kosten zoals hierin opgenomen nog reëel zijn of dat met een hogere indexatie moet worden gerekend. Deze onzekerheid is naar onze mening voldoende toegelicht in de jaarrekening onder de gebeurtenissen na balansdatum.

Daarnaast is in 2021 een dorps huis aangekocht waarmee in de onderhoudsvoorziening nog geen rekening is gehouden omdat hier nog geen toekomstvisie voor is, voor meerdere gebouwen is de toekomstvisie nog niet duidelijk. Dit kan impact hebben op het verloop van de voorziening in de komende jaren. Per 31 december 2021 kunnen wij ons vinden in de gehanteerde uitgangspunten en stand van de voorziening.

Update Invoering rechtmatigheidsverantwoording door het college met ingang van 2023

In onze eerdere rapportages zijn wij uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van de rechtmatigheidscontrole door de externe accountant naar de rechtmatigheidsverantwoording door het college. De commissie BBV heeft in december 2020 de concept notitie rechtmatigheidsverantwoording met de nadere spelregels voor de rechtmatigheidsverantwoording ter consultatie openbaar gemaakt en heeft augustus 2021 de kadernota rechtmatigheid 2022 gepubliceerd. Eind mei 2022 heeft de wetsbehandeling in de Tweede Kamer plaatsgevonden. Nu zullen nog aanpassingen van wetgeving plaatsvinden en notities vanuit onder ander het NBA worden opgesteld. Daarom is recent besloten om de rechtmatigheidsverantwoording met ingang van 2023 in te voeren.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Wij verwachten dat dit voor de meeste gemeenten een uitdaging is, maar naar onze mening ook een kans voor uw organisatie en interne beheersing. Wanneer de rechtmatigheidsverantwoording met terugwerkende kracht wordt ingevoerd, wordt de gemeente Tynaarlo met ingang van verslagjaar 2023 immers zelf verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording en moet het college een (onderbouwde) mededeling doen omtrent de naleving van de rechtmatigheid. De wetswijziging is niet alleen een technische verandering, maar ook een cultuurverandering die effect heeft op de bedrijfsvoering van de organisatie.

Fraude

Zoals ook in onze management letter 2021 toegelicht, zal de komende jaren vanuit de accountantscontrole nog nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie. Onze beroepsorganisatie, de NBA, heeft 1 maart 2022 een notitie betreffende 'best practice maatregelen fraude(risico)beheersing voor bestuurders en toezichthouders' uitgebracht. In deze notitie komt nadrukkelijk de rol van bestuurders en toezichthoudende organen, zoals de gemeenteraad, bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde. Door de nadruk te leggen op het voorkomen van fraude, kunnen de gelegenheden die tot fraude leiden, afnemen. Dit vraagt om actief toezicht op risico's en beheersmaatregelen ter voorkoming van fraude. Ook de accountant heeft hierin een belangrijke rol. De landelijke pilots waar in de controleverklaring 2020 van de accountant uitgebreider wordt gerapporteerd over het thema fraude (o.a. Gemeente Breda) hebben bijgedragen aan de best practices. De best practices van de NBA zijn erop gericht het fraudebewustzijn en de frauderisicobeheersing te vergroten.

Invoering
rechtmatigheids-
verantwoording 2023

Notitie 'best practice
maatregelen
fraude(risico)beheersing
voor bestuurders en
toezichthouders'
uitgebracht door het
NBA

BBV wordt nageleefd

WNT-verantwoording
voldoet aan de
vereisten

Geen bevindingen
SiSa-bijlage

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Tynaarlo de wettelijke verslaggevingsregels (BBV) heeft nageleefd.

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2020 niet meer bedragen dan € 209.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling.

Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2021 van de gemeente Tynaarlo niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2021 voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2021. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens bijlage B.

Wij zien een landelijke trend dat ministeries steeds vaker een Specifieke regeling kiezen voor het verstrekken van subsidies aan decentrale overheden. Het aantal SISA-regelingen, ook voor uw gemeente, is daardoor exponentieel toegenomen. Dit geeft een hoge druk op de organisatie binnen de gemeente Tynaarlo, andere decentrale overheden en de accountantskantoren.

Lastenoverschrijdingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid

In totaal heeft uw gemeente circa € 83,9 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover circa € 86,1 miljoen aan werkelijke lasten in 2021. Dit is in totaal een onderschrijding van 3,8 miljoen. Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 80,8 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 89,0 miljoen aan werkelijke baten in 2021. In totaal gaat het om een hogere realisatie van baten van € 8,2 miljoen. Naast het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. In 2021 is er per saldo circa € 1,1 miljoen aan de reserves onttrokken zodat het gerealiseerde resultaat € 4,1 miljoen positief bedraagt.

De gemeenteraad autoriseert de begroting en stelt de kaders voor het college vast. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid binnen de gestelde begroting. Begrotingsafwijkingen dienen tijdig gesignaleerd en gerapporteerd te worden aan de gemeenteraad. Bij begrotingsoverschrijdingen die niet gedurende het jaar zijn voorgelegd aan de gemeenteraad is formeel sprake van een onrechtmatigheid. Echter hoeven deze overschrijdingen niet altijd te worden meegewogen in het accountantsoordeel bijvoorbeeld indien de overschrijdingen geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten of overschrijdingen bij open-einde regelingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten zijn de begrotingsoverschrijdingen nader weergegeven en geanalyseerd.

Controle begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2021, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de raad nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Belangrijk hierbij is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma. Zie hierna voor een overzicht van de lastenoverschrijdingen per programma en de overschrijdingen van investeringskredieten.

4.6 Begrotingsrechtmatigheid

Overschrijding
baten/lasten

Op vijf programma's is een begrotingsoverschrijding op de lasten te constateren. Deze zijn in te delen in de onderstaande categorieën zoals opgenomen in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV.

LASTENOVERSCHRIJDING PROGRAMMA	BEGROTINGSAFWIJKING	ONRECHTMATIG	
		TELT NIET MEE IN OORDEEL	TELT WEL MEE IN OORDEEL
0. Bestuur en ondersteuning (totaal € 204.000)	Betreft overschrijdingen welke worden gecompenseerd door opbrengsten	✓	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat (totaal € 127.000)	Past binnen het bestaande beleid welke zijn geconstateerd na het verantwoordingsjaar	✓	
6. Sociaal Domein (totaal € 2.844.000)	Kostenoverschrijding die geheel of grotendeels wordt gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten	✓	
7. Volksgezondheid en milieu (totaal € 7.000)	Kostenoverschrijding die geheel of grotendeels wordt gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten	✓	
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (totaal € 830.000)	Kostenoverschrijding die geheel of grotendeels wordt gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten passend binnen het bestaande beleid, welke zijn geconstateerd na het verantwoordingsjaar	✓	

Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de analyse begrotingsafwijkingen, zoals opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2021.

Bijlagen

- A [Onze controle](#)
- B [Bevindingen SiSa-bijlagen](#)

A. Onze controle

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Tynaarlo, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV.

Opdracht en controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 10 september 2021. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het bestuursverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging d.d. 10 september 2021 met kenmerk 'EJJ/EK/LD/DC/1044604/022'.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 860.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 75.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden. Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Tynaarlo zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Opdracht en controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 10 september 2021. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een gegevensgerichte en risicogerichte benadering. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van de gemeente Tynaarlo. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Deze risico's betreffen:

- ▶ management override;
- ▶ onjuiste waardering van de grondexploitaties;
- ▶ aanbestedingsrechtmatigheid.

Strekking van de controleverklaring

Aangezien de jaarrekening 2021 van de gemeente Tynaarlo aan de daaraan te stellen eisen voldoet, hebben wij een goedkeurende controleverklaring met betrekking tot de getrouwheid, gedateerd op 28 juni 2022, afgegeven bij deze jaarrekening. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle van de jaarrekening 2021 zijn afdoende behandeld en onze controle is afgerond. Met betrekking tot de rechtmatigheid hebben wij een verklaring met beperking verstrekt.

Continuïteit

De waarderingen in de jaarrekening van de gemeente Tynaarlo zijn gebaseerd op de veronderstelling dat de gemeente Tynaarlo als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De grondslagen van de jaarrekening 2021 zijn aanvaardbaar

De jaarstukken 2021 van uw gemeente bestaan uit:

- ▶ het jaarverslag 2021 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- ▶ de jaarrekening 2021 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2021. In 2021 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Fraude en non-compliance

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met de directie, ambtelijke organisatie, het college en de auditcommissie. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.

Met ingang van boekjaar 2022 zijn wij op grond van richtlijnen van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) verplicht in de controleverklaring te rapporteren over fraude.

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klantspecifieke omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening. Bij die werkzaamheden hebben wij geen materiële non-compliance geconstateerd.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze management letter 2021. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld.

B. Bevindingen SiSa-bijlagen

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Tynaarlo heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen:

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2021 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (jaarrekening)	BEPERKING

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2040			
BZK C32	Specifieke uitkering ventilatie in scholen (SUVIS 2021)			
OCW D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022			
OCW D14	Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
DRE DRE2C	Uitvoeringsregeling BDU-verkeer en vervoer			
EZK F9	Extern Advies Warmtetransitie			
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021			
SZW G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_Totaal 2020	Onzekerheid	40.716	
SZW G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_Totaal 2020	Fout	42.479	
SZW G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2021			
SZW G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_Totaal 2020			
SZW G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _Totaal 2020			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden Wet Bijzondere bijstand in jaar T			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T			

Vervolg

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G12	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)			
G12	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)			
VWS H4	Specifieke uitkering investering sport (SPUK Sport)			
VWS H8	Specifieke uitkering voor lokale Sportakkoorden (Regeling Sportakkoord)			
VWS H12	Specifieke uitkering lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken 2021			
VWS H16	Specifieke uitkering IJsbanen en Zwembaden			

Tozo

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4A	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)			
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)			
G4A	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4A	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4A	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4A	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			

Tozo (vervolg)

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4A	Tozo 4_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 4_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 4_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 4, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4A	Tozo 4, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4A	Tozo 5_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 5_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 5_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 5, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4A	Tozo 5, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4A	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud)			
G4A	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud)			

bdo.nl